

Bjørnstjerne Bjørnson

auteur	
auteursnaam	Bjørnstjerne Bjørnson
volledige naam	Bjørnstjerne Martinius Bjørnson
geboortedatum	08-12-1832
sterfdatum	26-04-1910
geboorteplaats	Kvikne
sterfplaats	Parijs
nationaliteit	Noors
wikipedia (NL)	nl.wikipedia.org/...
wikipedia (org)	no.wikipedia.org/...

Bjørnstjerne Bjørnson was een Noorse dichter, sociaal debater, redacteur, redenaar en theaterpersoonlijkheid. Zijn oeuvre is zeer uitgebreid, met boerenverhalen , toneelstukken, poëzie, romans, artikelen, toespraken en een enorme hoeveelheid brieven. Als dichter en sociaal activist handelde Bjørnson in zowel een nationale als een Noordse geest.

Bjørnstjerne Bjørnson

Geboren

Bjørnstjerne Martinius Bjørnson

8 december 1832 [1] [2] [3] [4] Kvikne(De Zweeds-Noorse Unie)

Dood

26 april 1910 [1] [2] [3] [4] (77 jaar)

Parijs [5]

Bezigheid

Dichter , [6] toneelschrijver , [6] schrijver , [6] [7] journalist , prozaschrijver, politicus

Afgestudeerd aan

Universiteit van Oslo

Echtgenoot

Karoline Bjørnson (1858 – 1910 ; reden van beëindiging: overlijden van de persoon) [8]

Vader

Peder Bjornson

Teder

Inger Elise Nordraach [9]

Kind

6 inzendingen

Nationaliteit

Noorwegen

Begraven

Begraafplaats van Onze Verlosser (1910 –; Oslo) [10] [3]

Taal

Noors , [11] [12] Deens

Lid van

De Noorse Vredesliga

Prijzen

Nobelprijs voor de Literatuur (1903) [13] [14]

Periode

Poëtisch realisme , Realisme

Debuut

Synnøve Solbakken

Beïnvloed door

Emile Zola [15]

Aangetast

Kristofer Janson , Jacob Breda Bull , Henrik Ibsen .

IMDb

IMDb

Handtekening

De handtekening van Bjørnstjerne Bjørnson

Bjørnstjerne Bjørnson op Commons

- “Hij behoort niet alleen tot de literatuurgeschiedenis, maar ook tot onze politieke en culturele geschiedenis, en zijn poëzie en zijn historische werk zijn net zo onlosmakelijk met elkaar verbonden als toen het om Wergeland ging .”
- Edvard Beyer 1975 in Noorse literatuurgeschiedenis , deel 3, p. 93

Nobelprijs voor Literatuur 1903

Hoewel de boerenverhalen van de auteur qua vorm, stijl en uitbeelding van mensen geworteld zijn in de Noorse nationale romantiek , ging Bjørnson later verder dan het moderne saga-drama en het eigentijdse burgerlijke drama en schreef hij de eerste realistische probleemdrama's.

Bjørnson was ook een productief dichter, en veel van zijn gedichten zijn op muziek gezet, onder meer door Rikard Nordraak , Halfdan Kjerulf en Edvard Grieg . Andere Noordse componisten hebben zijn gedichten ook op muziek gezet. Een van zijn patriottische liederen, Ja, vi elsker dette landet med tone av Rikard Nordraak, is het volkslied van Noorwegen geworden. [16] [noot 2]

Het Storting kende hem in 1863 een kunstenaarssalaris toe. In 1903 werd hij de eerste Noorse dichter die de Nobelprijs voor Literatuur kreeg . [17] Hij staat ook bekend als de oprichter van de Noorse Taalvereniging . Samen met Henrik Ibsen , Jonas Lie en Alexander Kielland werd Bjørnson door uitgeverij Gyldendal op de markt gebracht als een van de vier grote Noorse dichters in het interbellum en de naoorlogse periode .

Inhoud

Kindertijd en jeugd

Björgan , waar Bjørnson werd geboren, getekend door Gerhard Munthe .

Bjørnstjerne Bjørnson en Rikard Nordraak , de componist die de toon zou zetten voor verschillende liederen van Bjørnson, waren neven en nichten. De moeder van de dichter, Inger Elise, geboren als Nordraak (1808–1897), was de zus van de vader van de componist, meesterschilder Georg Marcus Nordraak (1811–91). [18] Net als Nordraak stamde Bjørnson af van het bos Finn Mads Mikkelsen Finne i Land. [19] De vader van de dichter, Peder Bjørnson (1798–1871), kwam uit een groot boerengezin, maar moest de familieboerderij Skje i Land al op jonge leeftijd opgeven . Hij begon te studeren, behaalde in 1829 een theologische graad en ontving in 1831 een roeping. Hij kwam toen naar het bergdorp Kvikne, dat destijds een zelfstandige gemeente was. In de afgelegen pastorie Björgan werd zijn eerste zoon, Bjørnstjern (later Bjørnstjerne), geboren.

Peder Bjørnson zocht uiteindelijk zijn toevlucht en kreeg in 1837 het priesterschap van de Nessets in Romsdal . Het was in het “Romsdalen stride land” [noot 3] dat Bjørnstjerne Bjørnson opgroeide en zich thuis voelde. Volgens biograaf Christen Collin was hij als kind een wilde jongen met een groot hart en een uitgesproken talent voor verhalen vertellen; “hij verdiepte zich vooral in de wereld van de boeren”. Ook de bedienden werden in zijn jeugd zijn vertrouwelingen: “Hij gaf altijd de voorkeur aan de kasteelzaal en de plaatsen waar de arbeiders waren”. [20] Het feit dat hij kort na zijn negende levensjaar getuige moest zijn van de executie van Per Hagbø , verklaart mogelijk zijn latere toewijding aan de doodstraf. [noot 4] [21] [22]

Vijf jaar lang ging hij naar de middelbare school in Molde , de dichtstbijzijnde stad. In het autobiografische gedicht “Gamle Heltberg” wordt de middelbare school beschreven als “een kleine, heel mooie school” die zowel kerk als staat konden vertrouwen, maar die zelden met “het vet van de geest” werd gezalfd. En verder: “We moesten daarheen, totdat we groot werden. / Ik ging er ook heen, – maar ik las Snorri.” Zijn eerste gepubliceerde gedicht, “The Tale of Freedom ”, over de Februarirevolutie in Frankrijk in 1848, werd in hetzelfde jaar gepubliceerd. [23] [24]

In 1850, toen Bjørnson 17 jaar oud was, werd hij naar Heltbergs studentenfabriek in Christiania gestuurd om zijn examens af te leggen en aan de universiteit te studeren . Hier ontmoette hij onder anderen Jonas Lie , Henrik Ibsen en Aasmund Olavsson Vinje , en was, niet in de laatste plaats, zeer onder de indruk van Heltberg zelf. Bjørnson gaf hem het volgende certificaat:

- Elke interpretatie die hij gaf werd als het visioen dat wij hadden: het vergrootte onze jeugdige persoonlijke kracht.” [25]

Bjørnson voltooide zijn kunstexamen in 1852 , maar begon nooit aan een professionele studie. Net als Ibsen en Vinje was hij geïnteresseerd in de arbeidersbeweging van Marcus Thrane . Hij begon te werken als journalist , schreef literatuur- en theaterrecensies en was enthousiast over de Noorse invloed op de podiumkunsten. [26] In zijn eerste literaire recensie, de recensie van En Nytaarsbog , gedrukt in Morgenbladet op 15 januari 1854, voorspelt hij een komende nieuwe Noorse “dichtersbond” en geeft hij inzicht in zijn eigen poëtica, waarbij hij oproept tot authenticiteit, frisheid en waarheid. Hij distantieert zich van poëzie die “kant-en-klare poëtische terminologie ” gebruikt en waarschuwt voor leegte, valse emoties, modieus maanlicht en “de eeuwige Klaagzang over de kweuling van de Wereld en de Tijd”. [27]

Bjørnstjerne en Karoline trouwden op 11 september 1858 in de oude kerk van Søgne. De kerk dateert uit de 17e eeuw en is tegenwoordig een monumentaal pand .

In 1856 leidde hij een theaterstaking in het Christiania Theater om de vraag naar Noorse acteurs in het theater te markeren, en werd onder andere gesteund door Jonas Lie en A.O. Vinje. [28] In juni van dat jaar sloot hij zich aan bij een studentenmars naar Kalmar , Uppsala en Stockholm . Hier werd hij een aanhanger van het Scandinavisme , [29] en voorzag een bevrijding van Sleeswijk-Holstein van Pruisen , waar tussen de vijf- en tienduizend boerensoldaten zouden staan om het grensgebied terug te winnen van Denemarken. [30] Na zijn terugkeer schreef hij het toneelstuk Mellem Slagene . Hij ging vervolgens naar Kopenhagen waar hij het boerenverhaal Synnøve Solbakken schreef , het eerste werk dat hij liet drukken. Het saga-drama Halte-Hulda werd in het voorjaar van 1857 in Kopenhagen begonnen en die zomer voltooid.

In november 1857 nam hij Henrik Ibsen over als artistiek directeur van het Ole Bulls theater in Bergen. Tijdens zijn verblijf in Bergen, dat iets minder dan twee jaar duurde, maakte hij naam als theaterdirecteur en dichter, maar ook als redacteur en politicus. In 1858 trouwde hij met Karoline Reimers . De bruiloft vond plaats in Søgne , waar zijn vader van 1853 tot 1869 pastoor was. Het huwelijk duurde een leven lang. [noot 5]

Boerenverhalen

De boerenverhalen van Bjørnstjerne Bjørnson worden gekenmerkt door nationale romantische stromingen, die typisch waren voor het culturele tijdperk. De auteur houdt zich echter ook bezig met het uitbeelden van donkerdere aspecten van het Noorse volksleven, zoals alcoholisme in Synnøve Solbakken . Het beeld dat Bjørnson schetst van boeren en arme mensen is divers en helemaal niet uniek idyllisch. Een figuur als Aslak in Synnøve Solbakken wijst op het naturalisme. [31] De eerste kleinere boerenverhalen werden anoniem gepubliceerd in Illustreret Folkeblad , dat Bjørnson zelf publiceerde in de jaren 1855-57. Thron (1857), een kort kort verhaal van een kunstenaar, werd voor het eerst gedrukt in Kopenhagen en later in Folkebladet. In 1857 publiceerde hij Synnøve Solbakken . Voordat het verhaal in boekvorm verscheen, was het gepubliceerd als een vervolgverhaal in Illustreret Folkeblad . In de eerste twee jaar na de publicatie werd Synnøve Solbakken vertaald in het Zweeds, Engels, Duits en Nederlands. [32]

Synnøve Solbakken werd in 1859 opgevolgd door Arne en in 1860 door En blij Gut .

Het eerste hoofdstuk schetst het hoofdthema van het boek. Het gaat over hoe Arne Kampen (van het

plein, later de boerderij , Kampen) volwassen wordt en zijn levensmissie vindt. Hij kiest ervoor om er - ook als kunstenaar - zijn energie in te steken om Kampen te helpen cultiveren en verder te ontwikkelen. [33]

Een vrolijke jongen (1860) is een prozaverhaal met kinderfiguren. In hetzelfde jaar werd ook het korte verhaal De vader gepubliceerd.

De boerenverhalen zijn als geheel niet in de eerste plaats 'portretten van het volksleven', maar 'karakterstudies'. [34]

Vroege saga-drama's

Bjørnson wilde "een nieuwe saga creëren in het licht van de boeren", zoals hij zei, en hij geloofde dat dit niet alleen in proza kon, maar ook in nationaal drama of volksspelen . De eerste hiervan was Mellem Slagene , een eenakter waarin de plot draait om het conflict tussen de Birkebeiners en de Baglers in de 12e eeuw . Het stuk werd geschreven in 1856 , d.w.z. vóór Synnøve , maar later opgevoerd en gedrukt. Koning Sverre speelt een centrale rol in dit stuk. Het huwelijksconflict verwijst naar het stuk De Nygifte (1866).

Mellem Slagene werd geschreven in Kopenhagen. Het stuk was een succes toen het in 1857 werd opgevoerd in het Christiania Theater. [35] Het werd datzelfde jaar gedrukt.

In 1858 volgde Halte-Hulda op. Het is geschreven in blanke verzen , maar heeft nog steeds een soort sagastijl, afgewisseld met lyrische delen.

Theatermanager in Bergen en Christiania

Op uitnodiging van Ole Bull [36] werd Bjørnson artistiek directeur van het Noorse Theater in Bergen voor iets minder dan twee jaar, van november 1857 tot september 1859. Hij ondersteunde zijn financiën met journalistiek werk. Hij vocht politiek als redacteur van Bergensposten en slaagde erin nieuwe vertegenwoordigers in het Storting te krijgen. [referentie nodig] Dit leidde ertoe dat hij werd gezocht als redacteur van Aftenbladet in Christiania. Hij keerde in september 1859 terug naar de hoofdstad en werd theaterdirecteur van het Studentersamfundets Theater bij het Noorse Studentersamfund .

Op 1 oktober 1859 werd "Noors patriottisch lied, opgedragen aan Zijne Majesteit Koning Carl van Noorwegen" anoniem gepubliceerd in Aftenbladet . Het was de eerste versie van wat later het Noorse volkslied zou worden, "Ja, vi elsker". Het gedicht werd in de zomer van 1859 in Bergen geschreven. Arne werd toen ook voltooid en En glad Gut werd begonnen. Bjørnson werd al snel mede-redacteur van Aftenbladet . Hij schreef politieke artikelen ter ondersteuning van de Reform Association , een vereniging die destijds werd opgericht door Johan Sverdrup en Johannes Steen in samenwerking met een meerderheid van de Stortingse boeren onder leiding van Ole Gabriel Ueland . [37]

Te midden van het geschil over het gouverneurschap nodigden Ibsen en Bjørnson de oprichting van de Noorse Vereniging uit . Deze werd op 29 november 1859 opgericht en Bjørnson werd voorzitter. Het doel was om nationale waarden te bevorderen, maar lijkt deels van persoonlijke aard te zijn geweest, zoals het opvoeren van toneelstukken van de auteurs zelf. [38]

Bjørnson behield echter zo'n prominente positie in de gouverneursrace dat hij medio januari 1860 uit Aftenbladet werd gezet. [39] Hij bleef artikelen voor de krant schrijven, maar van apolitieke aard. Onder andere werden in de late herfst van 1859 en in de lente van 1860 verschillende hoofdstukken van En glad Gut in afleveringen gepubliceerd. De nederlaag als redacteur was de reden waarom hij een beurs aanvraag om naar het buitenland te gaan. [referentie nodig]

Naar Kopenhagen en Rome

Een 28-jarige Bjørnstjerne Bjørnson

Foto: Budtz Müller & Co/Nationale Bibliotheek (1860)

Na een verblijf in Søgne met zijn ouders, samen met Karoline en de eerstgeborene [40] vanaf half mei 1860, waar hij En glad Gut voltooide , verliet hij Noorwegen in juni en ging naar het buitenland, aanvankelijk naar Kopenhagen. Karoline en Bjørn kwamen daar ook in september aan. Toen het studiebeursgeld in november arriveerde, ging hij verder naar Rome. Karoline en Bjørn verbleven bij familie op Als , maar kwamen uiteindelijk ook in Rome aan. Tegen die tijd was het gezin ongeveer zeven maanden gescheiden geweest.

Karoline kreeg na de bevalling kraamvrouwenkoorts . Ze overleefde het, maar het duurde een tijdje voordat ze volledig hersteld was. Er waren ook complicaties in het huwelijk. Desondanks keerde ze na een tijdje terug naar Rome. Het huwelijk verbeterde duidelijk na de crisis. [noot 6] [noot 7]
Sigurd Slembe

Tijdens zijn verblijf in Rome schreef Bjørnson het saga-drama Kong Sverre (1861), maar voltooide hij bovenal de trilogie over Sigurd Slembe . Deze werd gepubliceerd in 1862. Literatuurhistoricus Edvard Beyer beweert dat de trilogie over Sigurd Slembe thematisch en psychologisch ver voorbij de eigen tijd reikt. [noot 8]

Tijdens zijn verblijf in het buitenland bereidde Bjørnson ook de werken voor Arnljot Gelline voor en schreef hij een groot deel van het drama over Mary Stuart. Daarnaast schreef hij historische gedichten zoals “ Brede Seil over Nordsjø gaar ” (Brede Zeilen over de Noordzee) en de monoloog “Bergliot”.

Terug in Noorwegen in 1863

Het gezin reisde tot 1863 door Europa. Sigurd Slembe speelde een beslissende rol bij het ontvangen van een dichterssalaris voor Bjørnson in 1863, niet in de laatste plaats op instigatie van Ole Bull . [bronvermelding vereist] Bjørnson was daarmee de eerste Noorse dichter die een echt dichterssalaris ontving. Pas in oktober 1863, na een nieuw verblijf in Søgne, vestigde de familie Bjørnson zich weer in Christiania.

Bjørnsons renaissancedrama

Bjornson, 1862.

Foto: H. Mathaus / Nationale Bibliotheek

In 1863, na zijn terugkeer, voltooide hij Mary Stuart in Scotland , een drama in vijf bedrijven dat is gekarakteriseerd [41] als een typisch renaissancedrama . Centraal in de plot staat koningin Mary Stuart . Ze wordt omringd door mannen die zowel verliefd op haar zijn als haar willen uitbuiten voor hun eigen ambitieuze doeleinden, en bij wie ze daarom nooit helemaal veilig kan zijn. Bjørnson heeft zich laten inspireren door zowel William Shakespeare als Schillers drama Mary Stuart , maar de plot speelt zich verder terug in Mary's leven dan in Schillers drama. [42]

Op oudejaarsavond 1865 nam hij de leiding van het Christiania Theater over . Hij kreeg toen de kans om Mary Stuart in Schotland op te voeren .

Hedendaagse toneelstukken

In 1865 regisseerde Bjørnson ook zijn eigen toneelstuk, The Newlyweds , dat in hetzelfde jaar werd gepubliceerd. Het was een eigentijds burgerlijk toneelstuk met het huwelijk als probleem.

Christiania Theater

Bjørnson was van 1865 tot de zomer van 1867 directeur van het theater.

- “Er bleven slechts enkele Deense acteurs over; het werd Bjørnsons taak de basis te leggen voor een Noorse podiumkunst. De acteurs ontwikkelden zich onder zijn verenigende en inspirerende leiding, de belangstelling van het publiek voor het theater groeide, en hij bracht een buitengewoon rijk en gevarieerd repertoire ten gehore. [...] Het was een verlies voor het theater dat hij, na een lange machtsstrijd met de raad van bestuur, in de zomer van 1867 zijn positie als directeur neerlegde.” [43]

Bjørnson had bij zijn aantreden ruime bevoegdheden gekregen. Door middel van repertoireselectie, vaak door hemzelf vertaalde en bewerkte stukken, instructie en casting, tilde hij het artistieke niveau op. [referentie nodig] Toen hij besloot af te treden, waren de financiën van het theater ook goed. [44] Ondanks de goede arbeidsomstandigheden die hem waren gegeven, ervoer hij uit de eerste hand dat benoemingen en andere zaken achter zijn rug om werden geregeld. [referentie nodig]

Het vissersmeisje

Bjørnson ging met zijn vrouw en kinderen naar Kopenhagen, waar hij *Het vissersmeisje* schreef, dat in april 1868 werd gepubliceerd. Het is een roman over een meisje uit de diepten van de mensen dat een getalenteerde actrice blijkt te zijn. Het boek zet het kunstenaarsprobleem van “Thrand” en Arne voort. [bronvermelding vereist] Het is gerelateerd aan het boerenverhaal, maar wordt ook beschouwd als een kunstenaarsroman. [45] Het motief van natievorming wordt op deze manier expliciet uitgedrukt in een patriottisch lied dat een van de personages in het boek ten gehore brengt:

- * Ik zal mijn land beschermen,
- * Ik wil mijn land opbouwen.
- Ik zal het liefhebben in mijn gebed, in mijn kind,
- * Ik zal het voordeel ervan vergroten,
- * Ik zal zijn afwezigheid zoeken.
- van Grænsen en naar de drijvende Garn.

1868-1873

Van de zomer van 1868 tot de zomer van 1873 woonde Bjørnson in Christiania. In 1870 verlieten een aantal acteurs het Christiania Theater en werd het zogenaamde “Bjørnsonske streiketeater” opgericht, dat anderhalf jaar standhield. [46] Toen de acteurs zich opnieuw aanmeldde om terug te keren naar het hoofdtoneel, had Bjørnson enige hoop om terug te keren naar het Christiania Theater als manager, [bronvermelding vereist], maar dit gebeurde niet en hij heeft nooit meer een theater geleid.

In 1869 werd voor het eerst “Ik kies april” gedrukt. [47]

Gedichten en liederen

In 1870 redigeerde en publiceerde hij zijn *Poems and Songs*. De bundel bevatte zelfstandige gedichten en teksten die eerder in verhalen en toneelstukken waren gepubliceerd. *Poems and Songs* werd in verschillende edities uitgegeven, en het aantal gedichten nam met elke editie toe. Tot zijn gedichten en liederen behoren onder meer:

- “Synnøve's Song” (“Bedankt voor alles, sinds we klein waren”) uit de roman *Synnøve Solbakken*
- “Ingrids wijsheid” (“En de vos lag onder de berkenwortel”) uit *Synnøve Solbakken* [noot 9]
- “Over de hoge bergen” (“Ik vraag me af wat ik zal zien”) [noot 10]
- “Ingerid Sletten” uit de roman *Arne*
- “De boom” (“De boom was afgewerkt met bladeren en met knoesten”) van *Arne*

- “De Toon” (“In het bos liep de kleine jongen de hele dag”) van Arne
- “Øyvind's song” (“Lift your head”) [noot 11] van En blijde kerel
- “Marit's wise” (“Holder du af mig”) [noot 12] van Een gelukkige kerel
- “Dans”, riep de viool uit A Happy Boy
- “Bård schoolmaster's wise” (“Heb je naaste lief”) uit En glad guy
- “ De zoetheid van de eerste ontmoeting ” van Fisher Girl
- “Ik zal mijn land beschermen” van Fisher Girl .

Andere teksten in de publicatie uit 1870 zijn onder andere “De Prinses”, “De Engelen van de Slaap” (“Toen het Kind insliep”) en “Psalm II” (“Loof de Eeuwige Lente”). Ook de epische cyclus Arnljot Gelline werd in 1870 gepubliceerd , met daarin het gedicht “Arnljots verlangen naar de zee”.
De signaalvete

Na de Frans-Duitse Oorlog verwoordde hij zijn standpunt in 1872 op een vriendenfeest in Denemarken ter nagedachtenis aan de onlangs overleden Grundtvig . Bjørnson was tot de conclusie gekomen dat Duitsland dichter bij de Scandinavische landen stond dan Frankrijk, en dat de Scandinavische landen zich daarom op de overwinnaar, Duitsland, moesten richten. Dit werd in Denemarken niet begrepen en Bjørnson kwam in conflict met zijn Grundtvigiaanse vrienden. Ibsen schreef een gedicht dat zo eindigde.

- Er liggen covers klaar! Knuffel met de speakers!
- De windvaan op de vleugel heeft de signalen veranderd. [48]

Bjørnson stuitte ook op tegenstand in Noorwegen en vond het het beste om het land tijdelijk te verlaten. [49]

Het standbeeld van Bjørnson buiten het Nationaal Theater in Oslo werd in 1899 onthuld. Bjørnson was zeer ontevreden over het werk van de kunstenaar Stephan Sinding en verklaarde dat “dit een permanente lasterlijke daad is!” [50]

Foto: Aigars Mahinovs

Reisbedrijf

Bjørnson verwierf een grote reputatie als spreker, docent en voorlezer. In 1869 was hij zelfs tot Finnmark in het noorden gekomen. Hij toerde niet alleen door Noorwegen, maar ook door de buurlanden. In hetzelfde jaar stierf zijn dochter Dagny op slechts éénjarige leeftijd. [noot 13]
Vrijwillige ballingschap

Van 1874 tot 1876 verbleef hij in het buitenland. Onder andere bracht het gezin een lange periode in Rome door. Hij schreef de realistische probleemdrama's De Redacteur en Een Failliet , die in 1875 werden voltooid. August Strindberg zag De Redacteur vooral als een “signaalraket” dat er iets nieuws op komst was in de Scandinavische literatuur. [51] Een Failliet richt zich op de bedrijfsethiek, De Redacteur problematiseert kwesties van persethiek.

Aulestad

In 1874 kocht Bjørnson ongezien Aulestad in Gausdal . [bronvermelding nodig] Vanaf 1875 was Aulestad zijn vaste woonplaats in Noorwegen. Maar er waren in de jaren die volgden nog steeds veel lange verblijven in het buitenland. [52] In 1877 publiceerde hij de roman Magnhild . De hoofdpersoon leeft in een onwaardig huwelijk en besluit te breken. Bjørnsons roman verscheen twee jaar voordat Ibsen zijn Nora iets soortgelijks liet doen in Een poppenhuis . Hij verwoordde zijn republikeinse gedachten in het polemische toneelstuk De koning . In een latere editie hiervan nam hij een inleidend essay op “Over de vrijheid van de geest”, waarin hij zijn standpunt gedetailleerder uitlegde. Kapitein Mansana , een episode uit de Italiaanse Onafhankelijkheidsoorlog, verscheen in 1878 .

Het drama *Leonarda* (1879) veroorzaakte een storm. [bronvermelding gewenst] Het werd echter overschaduwd door Ibsens *Poppenhuis* , dat kort daarna verscheen. Het satirische toneelstuk *Het Nieuwe Systeem* verscheen slechts enkele weken na *Leonarda* .

Psalmen

Eind jaren 1870 maakte Bjørnson een religieuze ontwikkeling door. [referentie nodig] Hij las onder andere Bijbelkritiek, filosofie en moderne literatuur. Dit droeg bij aan grote veranderingen in zijn visie op het christendom, en het is gebruikelijk [door wie?] om te beweren dat Bjørnson een religieuze crisis doormaakte. Hij distantieerde zich van dogma's, moedigde vrij denken aan en kwam in conflict met de kerk en theologen. Dit kostte hem zowel vrienden als lezers. [referentie nodig] In 1877 hield hij de lezing "Over het Zijn in Waarheid", waarin hij de woorden bevatte: "Probeer eerlijk te zijn, spreek je volledig uit, je zult er niet slechter van worden, maar veel beter, en de persoon met wie je praat zal geholpen worden, zelfs als hij beledigd is. Hij zal gedachten krijgen die hij eerder niet heeft gehad, en hij zal moed krijgen." [53]

Het is in deze periode dat hij zijn drie "Psalmen" schrijft. Hij kwam gesterkt uit het religieuze conflict tevoorschijn en verloor zijn geloof in God niet: "Wees toch wie je wilt; want ik weet dat je bent als de eeuwige roep , in mijn ziel – jij bent het –" (Psalm III). Psalm II eindigt als volgt:

- Meng je in de vreugde van het leven, jij die in de lente mocht bloeien.
- geniet van een dag ter ere van het eeuwige / in de menselijke conditie;
- * Bied je scherf aan / aan het eeuwige rijk,
- * lijden en zwak / ademen een enkele teug / in van de eeuwige dag.

Gerhard Gran schrijft het volgende over Bjørnsons ontwikkeling: 'zijn horizon was verruimd, hij ademde onder een hogere hemel met minder vooroordelen en meer rechtvaardigheid en begrip.' [54] Toen Bjørnson in 1880 zijn *Poems and Songs* opnieuw publiceerde , werd de verzameling aangevuld met nieuwe gedichten, zoals a. de drie hymnes.

Bjørnson was op een lezingentournee toen het nieuws van Ole Bulls dood hem in augustus 1880 bereikte. Hij onderbrak de tour meteen om de begrafenis bij te wonen, waar hij een toespraak hield. [55]

Amerika

De toespraak op de begrafenis van Ole Bull leidde ertoe dat Bjørnson werd uitgenodigd om naar Amerika te komen [verwijzing nodig] als gast van Ole Bulls weduwe en haar familie in Boston . Hij bleef daar echter niet lang. Hij maakte al snel een grote lezingentournee door het Middenwesten , waar hij Noors-Amerikanen ontmoette. Hij kreeg inzicht in de maatschappelijke omstandigheden en ervoer een religieuze bekrompenheid die zijn thuiskennis overtrof [verwijzing nodig], maar hij stuitte ook op religieuze openheid en tolerantie. [verwijzing nodig]

Terug in Noorwegen. Het Wergelandverhaal

Van de onthulling van het Wergelandmonument in Kristiania in 1881.

Tijdens het acht maanden durende verblijf in Amerika nam zijn heimwee toe. [referentie nodig] Hij miste zijn vrouw en kinderen en zijn diepe liefde voor zijn vaderland verdiepte zich. [referentie nodig] Dit kwam onder andere tot uiting in de Wergeland-toespraak in Kristiania op 17 mei 1881. Na een verhit debat [referentie nodig] werd hij gekozen om te spreken bij de onthulling van het Wergelandmonument op de Eidsvollsplass . Dit werd gezien als een grote overwinning voor links in de Noorse politiek. [referentie nodig] Hij benadrukte dat Wergeland de grote zaaier moest zijn en zei onder andere het volgende:

- "Wergeland was in onze kindertijd onze enige literaire liefde en sindsdien altijd onze diepste, en

van hem hebben we voor het eerst geleerd om het Vaderland en de Vrijheid lief te hebben, en daardoor ook om hem lief te hebben.” [56]

Verblijf in het buitenland 1882-1887

Een handschoen

Bjørnson woonde vijf jaar in Parijs, van 1882 tot 1887. Ook Jonas Lie woonde hier, met wie hij regelmatig contact had. Hij bracht zijn zomers vaak door in Schwaz , Oostenrijk .

Hij had veel plannen, maar het eerste werk dat hij voltooide was een sociaal-realistisch drama, *A Glove* , in 1883. Het gaat rechtstreeks in op het moraliteitsdebat van die tijd . Bjørnson problematiseert het feit dat er één moraal is voor mannen en een andere voor vrouwen, en voert een jonge vrouw op, Svava, die bepleit dat dezelfde zuiverheidseis voor mannen als voor vrouwen zou moeten gelden, zelfs vóór het huwelijk. Ze wordt ongelukkig wanneer ze ontdekt dat haar verloofde een zogenaamd “verleden” heeft en dat hij dat zelfs verdedigt. Dit draagt bij aan haar wanhoop wanneer ze zich realiseert dat haar vader, in wie ze altijd zo goed heeft geloofd, ook geen dubieus verleden heeft. Het einde biedt echter de mogelijkheid tot verzoening. Geen enkele theaterregisseur zou het stuk op de planken brengen, [referentie nodig] en Bjørnson herschreef de laatste twee bedrijven volledig en verscherpte de tendens, [referentie nodig] terwijl hij het geheel tegelijkertijd meer op een toneelstuk liet lijken. De handschoen wordt in deze versie aan het einde van de laatste akte neergeworpen en er is geen verzoening in zicht. In deze vorm was het stuk een succes op het toneel. [verwijzing vereist] De première vond plaats in Kristiania in 1886. *A Gauntlet* werd ook opgevoerd in Bergen, Kopenhagen, Stockholm en Helsinki. De herziene versie werd echter nooit gedrukt tijdens het leven van de dichter. Het was echter de eerste versie die in beperkte mate werd opgevoerd.

Boven Even

In de herfst van 1883 verscheen *Over Ævne I*. Het behandelt brandende religieuze vragen. Gaat het christendom zelf onze capaciteiten te boven? Is geloof in wonderen verleidelijk en gevaarlijk?

Over Ævne I wordt beschouwd als Bjørnsons beste toneelwerk. [bronvermelding nodig] De première vond plaats in Stockholm in 1886, maar de voorstelling werd pas in 1899 in Noorwegen opgevoerd . De dichter zelf was directeur van het pas geopende Nationale Theater , waar zijn zoon, acteur Bjørn Bjørnson, de theaterdirecteur was en Johanne Dybwad Klara Sang speelde.

Het stuk, dat uit twee bedrijven bestaat, is verwant aan de klassieke hubris-tragedie, over een persoon die uit arrogantie (“ hubris ”) de hem gestelde grenzen wil overschrijden. Het geloof dat de verlamde en twijfelende Klara Sang weer zal kunnen opstaan en lopen wanneer haar echtgenoot, de nobele priester Sang, er vurig om bidt, vat op en omarmt uiteindelijk zowel twijfelaars als gelovigen. De spanning bereikt een hoogtepunt wanneer Klara tegen het einde van het tweede bedrijf daadwerkelijk opstaat en haar echtgenoot tegemoet gaat, en de priester zijn vrouw omhelst. Maar het onheil slaat onmiddellijk toe en de overbelasting leidt tot de dood. Professor Gerhard Gran, die de première meemaakte, schreef: “Het is de enige keer dat ik in het theater ben geweest waar een vol publiek, in hun sterke greep, volledig vergat een hand op te steken om te applaudisseren.” [57]

Over Ævne overtuigde ik Ibsen-bewonderaars zoals Georg Brandes en Gunnar Heiberg. De eerste verklaarde: “Bjørnson heeft nooit een beter stuk geschreven – Ibsen evenmin.” [58] Francis Bull schrijft: “De twee bedrijven waaruit het stuk bestaat, bevatten een menselijke kennis en emotionele rijkdom, een diepgang van denken en artistieke rijkdom die hen een plaats garandeert onder de grootste drama's uit de 19e eeuw.” [59] Zowel hedendaagse als latere leken en theologen hebben gretig gediscussieerd over Bjørnsons probleem van over-bekwaamheid, en theoloog John Nome (1904-1980) heeft er een verhandeling over gepubliceerd. [60]

Romangenre

In 1884 verscheen de omvangrijke roman *Det flager i byen og paa havnen*. Hierin presenteert hij in poëtische vorm zijn gedachten over erfelijke eigenschappen en de mogelijkheid deze te cultiveren door bewuste beïnvloeding, met name door training en onderwijs.

Terug naar Aulestad

Bjørnson als middelpunt aan de eettafel in Aulestad . Tekening door PS Krøyer (1901).

Bjørnson en zijn vrouw Karoline in de woonkamer van Aulestad, 1908.

Foto: Wilse

Het echtpaar kreeg zes kinderen:

Bjørn (1859-1942)

Einar (1864-1942)

Erling (1868-1959)

Bergliot (1869-1953), getrouwd met Sigurd Ibsen

Dagny (1871-1872)

Dagny (1876-1974)

Van 1887 tot aan zijn dood woonde hij in de zomermaanden in Aulestad, maar in de wintermaanden reisde hij vaak een tijdje naar het buitenland, naar Italië, München of Parijs. In 1887-88 ging hij op tournee door de Scandinavische landen met de lezing "Single and Polygamous". Tegelijkertijd streed hij tegen Arne Garborg over de kwestie van de doelstelling, kwam in oppositie tegen Johan Sverdrup en droeg hij samen met rector Steen bij aan de splitsing van de Liberale Partij. [verwijzing nodig] Vanaf 1889 eiste hij consequent het recht van Noorwegen op gelijkheid met vakbondspartner Zweden. Begin jaren 1890 was hij zo politiek actief dat hij minder tijd had voor poëzie. [verwijzing nodig]

Korte verhalen en toneelstukken

Een paar jaar na zijn terugkeer naar Noorwegen verscheen de roman *Paa Guds veje* (1889), die net als *Det flager* over jeugd en opvoeding gaat. Maar het gaat vooral over religieuze tegenstellingen en tolerantie. Centraal in de plot staan een priester en een arts die elkaar al sinds hun schooltijd kennen. Het is de priester die het laatste woord heeft en de boodschap van tolerantie verwoordt: "Waar goede mensen gaan, zijn Gods wegen!" In hetzelfde jaar verscheen de komedie *Geography and Love*, die vanaf het begin een succes was op het toneel. [referentie vereist] In 1894 publiceerde hij een bundel korte verhalen met een overwegend didactisch karakter.

Latere werken voor het podium zijn onder meer *Over Ævne II* (1895), de politieke tragedie *Paul Lange* en *Tora Parsberg* (1898), *Laboremus* (1901), *På Storhove* (1902) en *Daglannet* (1904). Tegen de doodstraf en voor de zaak van de vrede

Bjørnson was zijn hele leven een tegenstander van de doodstraf , [61] en begin jaren negentig van de negentiende eeuw was hij zich steeds meer gaan bezighouden met de zaak van de vrede. Dit liet zijn sporen na in zijn poëzie, artikelen en toespraken (vgl. het oratorium *Vrede*). Bjørnson werd lid van het eerste Nobelcomité , benoemd in 1897 en herkozen in 1900. [62]

- " De vredesdenkers bleven [...] voor Bjørnson de basis leggen voor zijn visie op het vakbondsbeleid, en voor hen offerde hij zoveel van zijn tijd en populariteit op dat het een welverdiende beloning was toen hij op latere leeftijd lid werd van het Nobelcomité van het Noorse Parlement voor de toekenning van de Vredesprijs. " [63]

Bjørnson was nauw betrokken bij de Dreyfus-affaire , ten gunste van de onschuldig veroordeelde Franse legerofficier Alfred Dreyfus . [64] Bjørnson ontving de Nobelprijs voor Literatuur, maar er zijn mensen die vinden dat hij de Vredesprijs had moeten krijgen . [65] Hij werkte onvermoeibaar voor

internationale vredesakkoorden en steunde de strijd van onderdrukte volkeren. Zijn bekendste werk is waarschijnlijk zijn inzet voor de Slowaken . Hij was de eerste die namens hen opkwam, stuitte op veel weerstand, maar zijn stem werd in Europa gehoord. [66] Al in 1904 had hij gesproken over de onderdrukking van de Slowaken, en in het voorjaar van 1907 ontving hij een brief van de Tsjechisch-Joodse advocaat Eduard Lederer (geboren in 1859, overleden in 1944 in Theresienstadt) [67] waarin hij Bjørnson vroeg de zaak van de Slowaken op zich te nemen en de gedwongen Madjanisering waaraan zij onder het Hongaarse bewind werden onderworpen . De Slowaken werden van hun moedertaal beroofd en hun scholen werden gesloten als gevolg van een schoolwet die in 1907 werd ingevoerd door minister van Onderwijs Albert Apponyi (1846-1933) [68] . De Slowaken waren op de hoogte van Bjørnsons betrokkenheid bij de Roethenen in Galicië , en Lederer schreef: “ Wat de grote dichter Zola deed voor een onrechtvaardig onderdrukt individu, hebt u, zo groot als dichter en als mens, gedaan voor een onrechtvaardig onderworpen natie! ” Bjørnson viel graaf Apponyi al snel aan in een open brief die veel aandacht trok. De belangrijkste Europese kranten volgden het geschil tussen de twee, en de Slowaken kregen nieuwe hoop nu Bjørnson namens hen sprak. “ Het klonk als de stem van een engel ,” schreef een krant. De verwanten van de Slowaken, de Tsjechen, hervatten het idee van Tsjechoslowaakse samenwerking, en de krant *Naródní Politika* schreef dat Bjørnsons interesse in de Slowaken “ ons pijnlijk herinnerde aan onze plicht jegens hen .” Bjørnson was al in 1874 beschikbaar in een Tsjechische vertaling. In 1907 werden de belangrijkste werken van Bjørnson gepubliceerd in een verzamelde editie in het Tsjechisch. [69] In oktober van dat jaar vond het bloedbad plaats in het dorp Cernová, waarbij Hongaarse gendarmes 15 mensen doodden en velen verwondden tijdens de inwijding van een Slowaakse kerk. [70] [71] Bjørnson bleef schrijven over de misstanden en vertelde Lederer toen ze elkaar in mei 1908 in Rome ontmoetten: “Deze strijd heeft me veel tijd gekost, die ik anders aan literatuur had kunnen besteden. Ik leef van mijn pen, maar ik heb al mijn werk opgegeven om me volledig te wijden aan de onderdrukte volkeren, in hun belang en voor de grote zaak van de vrede. Ik ben blij met dit offer, omdat ik een rechtvaardige zaak heb opgepakt. » [72] Bjørnson leeft nog steeds in de herinnering van Slowakije, [73] [74] en er zijn straten en pleinen naar hem vernoemd. [75]

De opening van het Nationaal Theater in 1899

In verband met de opening van het Nationaal Theater in 1899 ontving Bjørnson een groot eerbetoon. Voor de eerste avond werd een complexe Holberg -voorstelling gecomponeerd, voor de tweede avond Ibsens *Vijand des Volks* en voor de derde avond het saga-drama *Sigurd Jorsalfar* van Bjørnstjerne Bjørnson met muziek van Edvard Grieg . Later dat jaar werd *Over Ævne I* opgevoerd. [76]

De ontbinding van de Unie in 1905

In 1905 , toen Noorwegen op het punt stond zijn regeringsvorm te kiezen na de ontbinding van de unie , raakte de voormalige fervente republikein [nodig referentie] ervan overtuigd dat de monarchie de juiste keuze was voor Noorwegen. [nodig referentie] In de eerste plaats was dit belangrijk omdat het sterkere banden betekende met Groot-Brittannië en Ierland , de belangrijkste handelspartners en bondgenoten van Noorwegen, maar ook omdat het in lijn was met de regeringsvormen in Zweden en Denemarken . [nodig referentie]

Nationale taal en nationaal dialect

Bjørnson was zeer geïnteresseerd in de vraag hoe de Noorse geschreven taal ontwikkeld moest worden. Sinds zijn vroege jeugd had hij gewerkt voor gesproken Noors op Noorse podia en kreeg hij steun van zijn oude schoolkameraad van de middelbare school, AO Vinje. Hij had grote sympathie voor Ivar Aasens fondsenwervende werk, [referentie nodig] maar hij geloofde lang dat de ontwikkeling de gematigde lijn van Knud Knudsen moest volgen . Later distantieerde hij zich van Knud Knudsen en bekritiseerde tegelijkertijd de zogenaamde *maalstrævet* , dat wil zeggen de *landsmål*- lijn van Aasen, Vinje en Garborg . Volgens Bjørnson zou de nationale taal de officiële taal in Noorwegen moeten zijn. Dit was de reden waarom hij in 1907 de taalpolitieke organisatie *Riksmålsforbundet*

oprichtte. [77]

Als de nieuwe wijn bloeit

Bjørnsons laatste toneelstuk, *When the New Wine Blooms*, werd geschreven in 1909. Zijn laatste bijdrage als dichter was de cantate voor het 100-jarig bestaan van de Society for the Welfare of Norway. Deze is gedateerd op 29 december 1909. De Society zou veel te zeggen hebben in de jaren na 1814, toen het land materieel en cultureel herbouwd moest worden na de Napoleontische oorlogen. In zijn eerbetoongedicht koos Bjørnson ervoor om de dialoog aan te gaan met de beschrijving van regen in Wergelands "Skaaltale for et godt Aar for Norway", [verwijzing vereist] wanneer hij regendruppels afbeeldt die zingen en dansen en een dorstig landschap (dat wil zeggen Noorwegen vanaf 1809) laten groeien: [verwijzing vereist]

- * En toen kwam de regen -
- * niet met donder en geschreeuw,
- * wat vandalisme als enige doel had.
- * Nee, in de kwetsbare en beginnende fase
- * klonk melodieus en vrolijk neuriënd -
- * als voor een dans. En voordat je het voelde,
- * Er kwamen er meer en toen werd er gezongen en gedanst.
- * [...]
- * Maar tijdens hun jubelfeest vergaten ze nauwelijks iets
- * ze horen de zachtste klagende stem,
- * en redt in een mum van tijd het ongelezen grassprietje,
- * gaat naar de schuilplaats van het innerlijke hartblad,
- * en naar beneden, waar de dunste worteldraadvingers
- * zeggen dorstig en bleek over de kluit aarde die heen en weer wiegt. [78]

Dood en begrafenis

Het pantserschip "Norge" met de kist van Bjørnstjerne Bjørnson in 1910.

Foto: Anders Beer Wilse

Bjørnson's brancard aan boord van "Noorwegen"

Foto: Anders Beer Wilse

Nederlands Bjørnstjerne Bjørnson stierf op 26 april 1910 in Parijs. Professor Johan Aarli van de afdeling Neurologie van het Haukeland Ziekenhuis heeft de medische geschiedenis van Bjørnson doorgenomen, die tegen het einde van zijn leven de diagnoses angina pectoris, tromboflebitis in het rechterbeen, een beroerte en linkszijdige verlamming omvatte. [79] Bjørnson wilde naar Parijs voor behandeling en werd daarheen vervoerd in de treinwagon van de Deense koning. Hij werd ontvangen als gast van de Franse Republiek en er werd een ziekenkamer voor hem ingericht in Hotel Wagram. De behandeling die hij wilde was elektrotherapie - toen een modieuze trend - door dokter d'Arsonval, ondanks dat Bjørnsons vriend, districtsarts Carl Mathiesen, erop wees dat dit pure bluff was. Ook de elektrische kuur van d'Arsonval kon Bjørnson niet helpen.

Zijn stoffelijk overschot werd in de salonwagen van koning Haakon VII naar Kopenhagen gebracht en naar huis vervoerd op het ijzeren schip de 'Norge' - want Bjørnson had 'zeilend naar zijn vaderland willen komen, met zijn gezicht naar Noorwegen gekeerd'. [80] Hij werd op 3 mei 1910 bijgezet op de begraafplaats Onze-Lieve-Vrouw van de Verlosser in Kristiania, onder grote belangstelling.

Bjørnson in het heden en daarna

Edvard Beyer vat Bjørnsons belang in de Noorse literaire geschiedenis als volgt samen: "Hij was een politicus, een volksleraar, een redacteur en een theaterdirecteur, een adviseur en helper voor bekende en onbekende mensen, een nationaal geweten, een voorvechter van het internationale recht

en de vrede. [...] Van begin tot eind was hij het eens met grote groepen mensen en diepgewortelde tendensen in de historische ontwikkeling. En hij had een voorganger in Wergeland, die een leegte had achtergelaten en een rolmodel had geschapen dat Bjørnson vanaf het begin erkende.” [81]

Verwaarloosde toneelschrijver

Bjørnsons toneelstukken werden tijdens zijn leven regelmatig opgevoerd, zowel in Noorwegen als in het buitenland, maar kenden in de 20e eeuw een wisselend lot. Geen van de grote institutionele theaters in Noorwegen had zijn stukken op de agenda staan in het Bjørnsonjaar 2010.

In Aftenposten van 30 april 2010 schreef Therese Bjørneboe dat “het moeilijk is de kwaliteit en het potentieel te beoordelen van drama dat niet wordt opgevoerd”. Ze verwijst naar Bjørnson-onderzoeker Arnfinn Aaslund, die op basis van nieuwe vertalingen van Bjørnsons toneelstukken in het Italiaans heeft opgemerkt dat Bjørnson in Italië als een interessante toneelschrijver wordt beschouwd, terwijl Noorse theaters te maken hebben met een ongelukkige mythevorming. [82]

Sinds 1992 wordt elk jaar in Molde en Nesset het internationale Bjørnson Festival gehouden.

Bibliografie

- Synnøve Solbakken (1857)
- Tussen de gevechten (1857)
- Halte-Hulda (1858)
- Arne (1859)
- Een gelukkige jongen (1860)
- Kleine stukjes (1860)
- Koning Sverre (1861)
- Sigurd Slembe (1862)
- Mary Stuart in Schotland (1864)
- Het pasgetrouwde stel (1865)
- Het vissersmeisje (1868)
- Gedichten en liederen (1870)
- Arnljot Gelline (1870)
- Verhalen I-II (1872)
- De moord op de bruid (1872)
- Sigurd Jorsalfar (1872)
- Koning Eystein (1873)
- Een failliet (1875)
- De redacteur (1875)
- Magnhild (1877)
- De Koning (1877)
- Kapitein Mansana (1879)
- Het nieuwe systeem (1879)
- Leonarda (1879)
- Stof (1882)
- Een handschoen (1883)
- Boven Ævne. Eerste toneelstuk (1883)
- Het vliegt in de stad en in de haven (1884)
- Geografie en liefde (1885)
- Op Gods pad (1889)
- Nieuwe verhalen (1894)
- Boven Ævne. Tweede stuk (1895)
- Het Licht (1895)

- Paul Lange en Tora Parsberg (1898)
- Twee verhalen (1901)
- Laboremus (1901)
- Bij Storhove (1902)
- Het Dagland (1904)
- Maria (1906)
- Als de nieuwe wijn bloeit (1909)

Collecties

- Verzamelde werken , 11 delen (People's Edition) 1900, 5 delen (Commemorative Edition) 2 1910–1911, 10 delen 3 1914, 9 delen 4 1919–1920, 9 delen 5 1927, 13 delen (Centennial Edition) 6 1932 , 5 delen 7 1941, 5 delen 8 1953 , 5 delen 9 1960, 5 delen 10 1975, 1982, 4 delen 11 1995 .

Referenties

- ^ a b Encyclopædia Britannica Online , vermeld als Bjornstjerne Martinius Bjornson , Encyclopædia Britannica Online-ID biography/Bjornstjerne-Bjornson , geraadpleegd op 9 oktober 2017 [Opgehaald van Wikidata]
- ^ a b Gemeinsame Normdatei , geraadpleegd op 9 april 2014 [Opgehaald van Wikidata]
- ^ a b c Find a Grave , geraadpleegd op 30 juni 2024 [Opgehaald van Wikidata]
- ^ a b Art Archive , abART persoons-ID 80084 , geraadpleegd op 1 april 2021 [Opgehaald van Wikidata]
- ^ Gemeinsame Normdatei , bezocht op 30 december 2014 [Opgehaald van Wikidata]
- ^ a b c Kunstarkivet , abART persoons-ID 80084, Wikidata Q107456632 , <http://isabart.org>
- ^ Charles Dudley Warner, red. (1897) (op één), Library of the World's Best Literature , Wikidata Q19098835 , <https://www.bartleby.com/lit-hub/library>
- ^ Noorse biografische encyclopedie , Noorse biografische encyclopedie ID Bjørnstjerne_Bjørnson [Opgehaald van Wikidata]
- ^ a b Genealogica [Opgehaald van Wikidata]
- ^ www.begravdeioslo.no , bezocht op 27 oktober 2017 [Opgehaald van Wikidata]
- ^ Bibliothèque nationale de France (in fr), Autorités BnF , BNF-ID 12031523b, Wikidata Q19938912 , <https://data.bnf.fr/>
- ^ CONOR.SI , CONOR.SI ID 39793763, Wikidata Q16744133
- ^ www.nobelprize.org [Opgehaald van Wikidata]
- ^ www.nobelprize.org [Opgehaald van Wikidata]
- ^ Project Muse: Bjørnstjerne Bjørnson's Beyond Human Power
- ^ <http://www.nb.no/bjornson/bjoernsons-beste/maanedens-sang/mai-ja-vi-elsker-dette-landet> .
- ^ “Bjørnstjerne Bjørnson - Biografisch” . Stichting Nobel . Ontvangen 5 februari 2014 .
- ^ “Tombstone” . Gearchiveerd van het origineel op 9 april 2022. Geraadpleegd op 17 maart 2021 .
- ^ “De onbekende Finnskogen in Oslomarka ”, Dagbladet 18 september 1994
- ^ Chr. Collin 1923, Bjørnstjerne Bjørnson: Zijn jeugd en jeugd , vol. 1 blz. 40
- ^ Edvard Hoem: De Vader p. 112 in de paperbackeditie uit 2009.
- ^ “Een lelijke jeugdherinnering”
- ^ “Bjørnstjerne Bjørnson” . Nationaal Theater . Gearchiveerd van het origineel op 22 februari 2014. Ontvangen op 6 februari 2014 .
- ^ “Bjørnson voor onze tijd” . Nationale Bibliotheek van Noorwegen . Geraadpleegd op 6 februari 2014 .
- ^ Bjørnstjerne Bjørnson 1920: Verzamelde dichterswerken , vol. VIII, onder redactie van Francis Bull, p. 338

- ^ [1] "Bjørnson groter als politicus dan als dichter", Aftenposten 1 november 2009
- ^ http://www.dokpro.uio.no/litteratur/bjoernson/art/1854/bb_sakprosa000012.html
- ^ Arnfinn Åslund (mei 2008). "Over het pijpconcert vanuit het perspectief van kritiek, oordeel en interventie, waarbij altijd rekening wordt gehouden met Bjørnstjerne Bjørnson" (PDF) . Geraadpleegd op 6 februari 2014 .
- ^ Norgeshistorie.no , Ruth Hemstad: "Scandinavisme en Scandinavische samenwerking" . Geraadpleegd op 19 december 2016.
- ^ [2] "Bjørnson groter als politicus dan als dichter", Aftenposten 1 november 2009
- ^ "Bjørnstjerne Bjørnson" . Grote Noorse encyclopedie . Opgehaald op 11 februari 2014 .
- ^ E. Beyer Noorse literatuurgeschiedenis b. 3, p. 105
- ^ Zie <http://www.nb.no/bjornson/aktuelt2010/bjoernson-foredrag-i-p2-akademiet>
- ^ Noorse literatuurgeschiedenis door Beyer en Beyer, p. 205.
- ^ "BJØRNSTJERNE [Martinius] BJØRNSON" . Universiteit van Oslo .
- ^ Tove Jensen Holmås (4 januari 2010). "Het Noorse Theater" . Ole Bull-jubileum. Gearchiveerd van het origineel op 28 juli 2017. Geraadpleegd op 11 februari 2014 .
- ^ "Johan Sverdrup – "de vader van het parlementarisme"" . Stortinget . 1 oktober 2009. Geraadpleegd op 12 februari 2014 .
- ^ "Henrik Ibsen als jonge theaterregisseur" . Aftenposten . 26 november 2003. Geraadpleegd op 12 februari 2014 .
- ^ Hoem, Edvard (2009). Het jaar van de wildernis . Oslo: oktober. blz. 229-230. ISBN -9788252573954 .
- ^ Zoon Bjørn, geboren 15 november 1859
- ^ Amdam, Per (1921-1986) (1979). Bjørnstjerne Bjørnson: hij die een nieuw en beter Noorwegen wilde schrijven . [Oslo]: Cappelen. blz. 133-134. ISBN -8202043689 .
- ^ Edvard Beyer . "Bjørnstjerne Bjørnson" (in het Engels) . Ontvangen 12 maart 2014 .
- ^ Francis Bull in Noorse literatuurgeschiedenis, vierde deel, tweede deel, MCMLXIII p. 559.
- ^ "Het hoge inkomen getuigt van het enorme werk dat Bjørnstjerne Bjørnson in het Christianie Theater heeft gestoken. Zijn vertrek was geen tegenslag voor hem persoonlijk, maar voor het Noorse theater was het wel een tegenslag." Edvard Hoem, 'Het Jaar van de Wildernis', p. 406
- ^ Onze eerste kunstroman
- ^ Stier, Franciscus (1887-1974) (1982). Bjørnstjerne Bjørnson . Oslo: Aschehoug. P. 114. ISBN -8203108229 .
- ^ "De Leider - Ik kies April" . De klassenstrijd . 1 april 2015. Geraadpleegd op 3 april 2015 .
- ^ Gorgus Coward : Diktere og diktekunst (p. 140), Fabritius & sonners forlag, Oslo 1962
- ^ Invoer in de signaalvete [3]
- ^ Alf G. Andersen. "Ibsen over de auteursbeelden: ik ben niet goed, maar Bjørnson is erger!" . HovedstadsAksjonen . Geraadpleegd op 18 juni 2007 .
- ^ Thomas Berg (13 augustus 2003). "De radicale opvoeder" . Klassekampen . Opgehaald op 24 februari 2013 .
- ^ Maihaugen.no: Het verhaal van de tuin Gearchiveerd op 6 augustus 2010 op Wayback Machine .
- ^ <http://virksommeord.uib.no/taler?id=222>
- ^ Noren in de 19e eeuw b. III 1914, p. 172.
- ^ De toespraak: "Over in Waarheid zijn"
- ^ http://www.dokpro.uio.no/litteratur/bjoernson/art/0000/bb_sakprosa000098.html
- ^ Noren in de 19e eeuw. Aarhundre b. III, 1914 p. 116.
- ^ Noorse literatuurgeschiedenis, deel 4, deel 2, p. 653.
- ^ Francis Bull in Noorse literatuurgeschiedenis, deel 4, deel 2, p. 654.-
- ^ Bjørnsons dichtersprobleem. Studies over het 'Over Ævne'-idee , 1934
- ^ <http://www.nb.no/bjornson/aktuelt2010/bloedgjoere-de-haarde-hjerter>

- ^ “Bjørnstjerne Bjørnson”
- ^ Francis Bull in 1920, in de inleiding tot *Collected Poets' Works* , vol. VIII, pp. XX-XXI.
- ^ “Eén man tegen miljoenen - het meest trotse gezicht om te zien.” , van Nobelprize.org
- ^ Latere beoordelingen van de prijs
- ^ ‘Bjørnson in het Nobelcomité’ . Tidsaand.nr
- ^ “Eduard Lederer”
- ^ Winkel norske leksikon (2005-07); Holm-Hansen, Jørn: “Albert Apponyi” in *Store norske leksikon* op snl.no. Opgehaald op 14 augustus 2023 van [4]
- ^ Lars Roar Langslet : “Bjørnstjerne Bjørnson”, *Mensen en mijlpalen* (pp. 26-30), Cappelen forlag, ISBN 82-02-112427
- ^ Het bloedbad onder Slowaken in Cernová, 1907
- ^ Cernová, waar het bloedbad plaatsvond
- ^ Lars Roar Langslet: “Bjørnstjerne Bjørnson”, *Mensen en mijlpalen* (p.31)
- ^ “Bjørnson krijgt eerbetoen in Slowakije”, 27 oktober 2010” . Gearchiveerd van het origineel op 14 augustus 2023. Geraadpleegd op 14 augustus 2023 .
- ^ “Bjørnson in Slowaakse opnames”, 5 juni 2018 kongehuset.no
- ^ Winkel norske leksikon (2005-07); Holm-Hansen, Jørn: “Albert Apponyi” in *Store norske leksikon* op snl.no. Opgehaald op 14 augustus 2023 van [5]
- ^ Francis Bull: *Tradities en herinneringen* (pp. 138-40)
- ^ Lomheim, Sylfest (27 april 2010): “Hoe Bokmål en Nynorsk ontstonden” , *Bergens Tidende*
- ^ *Verzamelde dichters-werken 1920 b. VIII* pp. 412-15)
- ^ Aarli, Johan A. (1995). “Medische behandeling in het buitenland: waarom Bjørnstjerne Bjørnson in 1910 in Parijs stierf”. *Tijdschrift van de Noorse Medische Vereniging* . 115 (30): blz. 3740-3744.
- ^ “Van de begrafenis van Bjørnstjerne Bjørnson” , Digitalt Museum
- ^ Edvard Beyer in *Noorse literatuurgeschiedenis*, deel 3, p. 93.
- ^ Therese Bjørneboe in *Aftenposten* 30 april 2010: “Klassiek en canonvorming.”

Notities

- ^ Halvdan Koht telde ongeveer 30.000 brieven.
- ^ Zie ook recensie en opname van “There Lies a Land”: “Gearchiveerde kopie” . Gearchiveerd van het origineel op 31 januari 2010. Geraadpleegd op 5 januari 2010 .
- ^ Vergelijk het gedicht *Romsdalen* , *Collected Poets' Works*, deel VIII, pp. 369-73
- ^ Het vonnis over de jonge Per Hagbø, die ervan werd beschuldigd zijn zwangere vriendin te hebben vermoord, werd op 15 maart 1841 bekrachtigd door het Hooggerechtshof in Trondheim. De executie vond de daaropvolgende winter plaats.
- ^ Vergelijk het gedicht “Mijn Volger”, het lied van de maand oktober
- ^ Vergelijk het gedicht “Aan mijn vrouw”, dat ze op haar verjaardag, 1 december 1861, kreeg “met een set Romeinse parels”.
- ^ Bjørnson was verliefd geworden op Rosalinde Thomsen (bijv. Magda von Dolcke), een jonge vrouw met acteerambities. Hoem gaat ervan uit dat een intiemere relatie waarschijnlijk minder dan een maand duurde. Bjørnson zelf zag de hele zaak al snel als een vergissing, wilde de zaak uit de wereld helpen en wilde de brieven verbranden. Dit gebeurde niet; ze bleven echter lange tijd geheim. In 1990 werden ze door Bodil Nævdal gepubliceerd onder de titel *God morgen, Rosalinde* . De Rosalinde-episode wordt besproken in deel één van Edvard Hoems biografie van Bjørnson.
- ^ “Sigurd Slembe kan nog steeds worden gelezen en gespeeld als een scherpzinnig en inzichtelijk gedicht over macht en leiderschap, over doelen en middelen, over de vloeiende overgangen en sluipende verwarringen tussen persoonlijke en ideale motieven, jaloezie en machtswellust, wraakzucht en heilige woede – in de politieke strijd en in andere relaties tussen

mensen.” Edvard Beyer 1975, in Norges litteraturhistorie b. 3 p. 133.

- ^ Audio-opname van “En de vos lag onder de berkenwortel”
- ^ Audio-opname van “I Wonder What I'll See”
- ^ Audio-opname en tekst van “Lift your head”
- ^ <http://www.nb.no/bjornson/aktuelt2010/juli-holder-du-af-mig>
- ^ Karoline en Bjørnstjerne kregen later een dochter die ze ook Dagny noemden en die trouwde met de achternaam Sautreau. In de overlijdensadvertentie schreef Bjørnson: “Onze lieve kleine Dagny is gisteren overleden. Karoline en Bj.Bjørnson.”

Literatuur

- Collin, Christen 1923, Bjørnstjerne Bjørnson: zijn jeugd en jeugd
- Gierløff, Christian 1932, Bjørnstjerne Bjørnson . Oslo: Gyldendal
- Amdam, Per 1969, Bjørnson en het christendom 1832-1875: zelfbevestiging, zelfkennis . Universitaire pers.
- Amdam, Per: Bjørnstjerne Bjørnson: de man die een nieuw en beter Noorwegen wilde schrijven . Oslo: Cappelen, 1979. ISBN 82-02-04368-9 , ISBN 82-02-04367-0
- Bull, Francis : Bjørnstjerne Bjørnson . Oslo: Aschehoug, 1982. ISBN 82-03-10822-9 , ISBN 82-03-10877-6 . Ook gedrukt in Bull, Francis: Noorse literatuur van de Februarirevolutie tot de Eerste Wereldoorlog . Oslo: Aschehoug, 1963-65, deel IV van de Noorse literatuurgeschiedenis , nieuwe editie.
- Houm, Philip : Een man die onze tijd vooruit was: Bjørnstjerne Bjørnson en wij . Oslo: Gyldendal, 1982. ISBN 82-05-14029-4
- Amdam, Per: Bjørnstjerne Bjørnson. De kunstenaar en de sociale mens, 1832-1880 . Oslo: Gyldendal, 1993. ISBN 82-05-20598-1
- Gerd Brantenberg 1997: Augusta en Bjørnstjerne (documentaire roman met bronverwijzingen)
- Keel, Aldo : Bjørnstjerne Bjørnson. Een biografie 1880-1910 . Oslo: Gyldendal, 1999. ISBN 82-05-25353-6
- Gatland, Jan Olav 2002: Mijn halfwaardetijd. Bjørnstjerne Bjørnson's vriendschap met Clemens Petersen - en andere mannen . Oslo: Colofon. ISBN-nummer 82-300-0006-9
- Jon Gunnar Jørgensen , Anne Jorunn Kydland Lysdahl en Vigdis Ystad : Het verhaal van Ja, we houden van , 2002. ISBN 82-530-2376-6
- Hoem, Edvard : 2007: The Father (Over de vader van de dichter, Peder Bjørnson)
- Hoem, Edvard: Het jaar van de wildernis. Bjørnstjerne Bjørnson 1832-1875 . Oslo: oktober 2009. ISBN 978-82-495-0288-2 , ISBN 978-82-525-7395-4
- Hoem, Edvard: Vriendschap in een storm - Bjørnstjerne Bjørnson 1875-1892 Oslo: oktober 2010. ISBN 978-82-495-0747-4
- Hoem, Edvard: Zing me thuis: Bjørnstjerne Bjørnson 1890-1899 2011 ISBN 978-82-495-0855-6
- Hoem, Edvard: De eeuwige lente. Bjørnstjerne Bjørnson 1899-1910 ISBN 978-82-495-1062-7
- Herresthal, Anne: Als hij zwijgt, is er stilte - Begrafenis van Bjørnstjerne Bjørnson (PDF) in: Byminner nr.4-2010, pp.48-54

Externe links

- (en) Bjørnstjerne Bjørnson – categorie afbeeldingen, video of audio op Commons Rediger på Wikidata
- (en) Bjørnstjerne Bjørnson – galerij met afbeeldingen, video of audio op Commons Rediger på Wikidata
- (nl) Bjørnstjerne Bjørnson bij de Internet Movie Database Rediger på Wikidata
- (nee) Bjørnstjerne Bjørnson in het Nationaal Theater Rediger på Wikidata
- (nee) Bjørnstjerne Bjørnson bij Sceneweb Rediger på Wikidata

- (sv) Bjørnstjerne Bjørnson in Zweedse filmdatabase Rediger på Wikidata
- (nl) Bjørnstjerne Bjørnson bij AllMovie Rediger på Wikidata
- (nl) Bjørnstjerne Bjørnson bij The Movie Database Rediger på Wikidata
- (nl) Bjørnstjerne Bjørnson bij de Internet Broadway Database Rediger på Wikidata
- (nl) Bjørnstjerne Bjørnson bij Discogs Rediger på Wikidata
- (nl) Bjørnstjerne Bjørnson bij MusicBrainz Rediger på Wikidata
- (nee) Publicaties door Bjørnstjerne Bjørnson in BIBSYS
- (nee) Bjørnstjerne Bjørnson bij Actieve woorden Rediger på Wikidata
- (nee) De pagina's van de Nationale Bibliotheek over Bjørnson
- (nee) Bjørnstjerne Bjørnson bibliografie: krantenartikelen en toespraken van Bjørnson 1850–1910; literatuur over Bjørnson 1861–2010 (samengesteld door de Nationale Bibliotheek)
- (nee) Teksten van Bjørnstjerne Bjørnson van Project Gutenberg
- Bjørnstjerne Bjørnson's Tales (jubileumeditie 1907) in Project Runeberg
- Verzamelde werken (5 delen, 1910–1911) in Project Runeberg
- (geen) Historische foto's met betrekking tot Bjørnson in de archieven van de Nationale Bibliotheek
- (nee) Bjørnstjerne Martinus Bjørnson in NRK Auteur
- (nee) Digitaal beschikbare inhoud in de Nationale Bibliotheek : boeken van Bjørnstjerne Bjørnson , boeken over Bjørnstjerne Bjørnson , archief naar Bjørnstjerne Bjørnson
- (nl) Nobelprijs voor Literatuur 1903 op Nobelprize.org
- (en) Bjørnstjerne Bjørnson op Nobelprize.org in verband met de toekenning van de Nobelprijs voor de Literatuur 1903
- (nee) Digitaal verteld: "Sing me home" [dode link] (geschreven door Anne Herresthal, Oslo Museum, afdeling Stadsmuseum) (geraadpleegd op 11 maart 2012)
- (nee) Bjørnstjerne Bjørnson bij het Noorse vertalerswoordenboek

Bjørnstjerne Bjørnson – originele teksten van en over de auteur uit Wikisource

- Wikiquote : Bjørnstjerne Bjørnson – citaten

From:

<https://wiki.kanaalweg.sasteren.nl/> - **Sasteren-Wiki**

Permanent link:

https://wiki.kanaalweg.sasteren.nl/sasteren/auteurs/bjornstjerne_bjornson

Last update: **2025/08/29 18:54**

